

og for øvrigt ogsaa ved Gennemførelsen af Statsboligfondsloven, har vist sig ikke at holde Stik. Priserne paa Byggematerialer synes, naar man sammenligner dem med 1914's Priser paa adskillige vigtige Materialer, som tilvirkes her i Landet, at ligge meget højt. For at støtte dansk Arbejde har Indenrigsministeriet stedse til Byggeri krævet danske Materialer anvendt i videst muligt Udstrækning, for saa vidt dette Byggeri ønskedes støttet af Stat og Kommune, og senest ved Cirkulære af Januar 1924, tror jeg, blev det indskærpet, at danske Materialer, af Hensyn naturligvis til den danske Produktions Trivsel, skulde, hvor det var muligt, finde Anvendelse i Boligbyggeri, som støttedes gennem Statsboligfonden.

Men det er klart, at en Forudsætning maa være, at Priserne er rimelige. Der oprettedes i Forbindelse med Statsboligfonden et Byggekontrolnævn, som fik den Opgave kritisk og teknisk at gennemgaa de fremsendte Ansøgninger og ganske særlig at overveje Prisforholdene for Byggeriet og undersøge de Vilkaar, under hvilke dette foregik. Det er et overordentlig stort Materiale, der har været stillet til Disposition for dette Byggekontrolnævn, navnlig ogsaa gennem Indenrigsministeriets Boligaftdeling, og man har derigennem utvivlsomt faaet det fornødne til at kunne foretage en Bedømmelse af Byggepriser og Sammenligning af disse indenfor de forskellige Landsdele og de forskellige Kommuner. Nu vil jeg derfor gerne spørge den højtærede Indenrigsminister, om man fra Kontrolnævnets Side har benyttet dette Materiale saaledes, at man besidder Mulighed for en Bedømmelse af Byggeprisernes Forskellighed i de forskellige Landsdele og en Forklaring paa, hvad der i første Række bevirker den væsentlige Forskel, som faktisk findes. Har man fra Nævnets Side foretaget en Undersøgelse af Materialepriseres Rimelighed?

Der findes i Bilaget til Lovforslaget en Prisfortegnelse, og deraf vil det fremgaa, at for en Masse vigtige Byggematerialers Vedkommende ligger Prisen $2\frac{1}{2}$ à 3 Gange over Prisen i 1914. Jeg synes, det vilde være af stor Interesse at faa forelagt et Materiale, som formentlig maa findes i Byggekontrolnævnets Arkiv, og hvorigennem man kunde danne sig et Skøn over, hvorvidt disse Priser virkelig er rimelige i Forhold til de nuværende Kulpriser og til den nuværende Arbejds løn. Der er jo mange herhjemme, som har en Formodning om, at ved slige Prisfastsættelser spiller Prisaf-

taler en ikke uvæsentlig Rolle. Jeg skal ikke udtale nogen Formodning om, hvorvidt dette er rigtigt eller urigtigt, men det maatte synes det mig, for Indenrigsministeriets Boligaftdeling og for Byggekontrolnævnet være muligt ved Sammenligning af det Tilbudsmateriale, der foreligger, at tilvejebringe saadanne Oplysninger, at man kunde faa kastet Lys over hele dette meget vigtige Spørgsmaal.

Af stor Betydning for Byggepriserne er jo ogsaa Arbejds lønnen. Det viser sig af den Fortegnelse over Arbejds lønningerne, som findes i Bilaget, at Arbejds lønnen i Byggefagene i København er ca. 3 Gange Lønnen i 1914; altsaa indenfor Byggefagene er der faktisk, hvad man somme Tider i dette høje Ting har haft Tilløjelighed til at benægte, sket en Lønstigning, som er $1\frac{1}{2}$ Gang den Pristalstigning, som den officielle Statistik udviser. Ja, for Murarbejds mændenes Vedkommende viser det sig endogsaa, at Lønnen her i København er ca. $3\frac{1}{2}$ Gang Lønnen i 1914. Men det ejendommelige ser man samtidig, at i Byggefagene i Provinsen ligger Timelønningen fra 1 til $1\frac{1}{2}$ Kr. under de Timelønninger, som ydes i de tilsvarende Fag her i København. Derigennem forklares maaske i nogen Grad den Afspærring for Tilgang af Bygningshaandværkere fra Provinsen, som, utvivlsomt til stor Skade for Byggeriet i Hovedstaden og dets Fremme, har fundet Sted. Man har i Forbindelse med Nedgangen i Bygningshaandværkeres Tal, en Nedgang, som er meget betydelig, ymtet om, at det ogsaa var overordentlig vanskeligt at blive Lærling indenfor Byggefagene; og at der her har været ganske ejendommelige Forhold til Stede, fremgaaer bl. a. deraf, at Bygningshaandværkeres Tal her i København i Løbet af et Femaar, 1917—1922, efter de Oplysninger, der er indhentet fra Indenrigsministeriets Side, er gaaet ned fra ca. 28 000 til ca. 20 000.

Under disse Omstændigheder synes det mig meget usandsynligt, at det kan blive muligt, selv om de fornødne Midler kan stilles til Disposition, og selv om der er Villie dertil, at faa gennemført et saa forceret Byggeri her i Hovedstaden, som maa til, for at man skal kunne komme Bolignøden til Livs. Forandres ikke disse Forhold, som jeg her har omtalt, er et saadant forceret Byggeri neppe venteligt eller muligt.

Der er andre ejendommelige Forhold, som jeg i denne Forbindelse maa pege paa. Medens man i Storkøbenhavn i 1920—21 opførte næsten 6 000 Lejligheder, opførtes der i 1922—23 knap 3 000, og dog var i Sommerhalvaaret praktisk talt samtlige